

Centrum sociálnych služieb Clementia
Ličartovce 287
082 03

Krízový plán Centra sociálnych služieb Clementia v prípade výskytu infekčného ochorenia COVID-19

Cieľom tohto plánu je definovať postupy a opatrenia v Centre sociálnych služieb Clementia (ďalej len „CSS“) na zabezpečenie starostlivosti vo fáze preťaženia zdravotníckeho systému, pre situáciu náporu, potreby stabilizácie a starostlivosti chorých alebo suspektných na COVID-19 v kontexte:

- prítomnosti alebo zvyšujúceho sa počtu osôb so suspektným alebo potvrdeným ochorením COVID-19 alebo/a zároveň,
- čiastočného výpadku personálu zariadenia (vrátane situácie organizovania starostlivosti v čase napr. v nočnej zmene bez prítomnosti sestier, lekára),
v rámci týchto oblastí :

- 1. KONTROLA RIZIKA ĎALŠIEHO ŠÍRENIA INFEKCIE COVID-19**
- 2. ZNÍŽENIE NÁSLEDKOV OCHORENIA, VRÁTANE ZMIERNENIA UTRPENIA**
- 3. ZVLÁDNUTIE EFEKTÍVNEHO MANAŽMENTU USPOKOJOVANIA POTRIEB A NÁROKOV NA STAROSTLIVOSŤ U VŠETKÝCH KLIENTOV ZARIADENIA**

Indikácia starostlivosti o klienta so suspektným alebo potvrdeným ochorením COVID-19

- Posúdenie rizika na mieste (PRM) vykonáva každý zdravotnícky pracovník podľa možností pred každou interakciou s prijímateľom sociálnej služby.
- Starostlivosť o prijímateľa sociálnej služby so suspektným alebo potvrdeným ochorením COVID-19 v izolačnej izbe CSS indikuje lekár. Toto rozhodnutie je súčasťou dokumentácie prijímateľa sociálnej služby.
- V prípade, že možnosť lekárskej konzultácie nie je možná, za suspektný prípad vyžadujúci izoláciu, personál považuje každého prijímateľa sociálnej služby s novovzniknutými prejavmi respiračného ochorenia, ak je prítomná horúčka alebo/aj kašeľ, alebo /aj dýchavica.
- Pre komplexné zhodnotenie prítomnosti a rizík ďalšieho šírenia COVID-19 CSS využíva možnosť spolupráce s mobilným klinickým tímom.

1. KONTROLA RIZIKA ĎALŠIEHO ŠÍRENIA INFEKCIE COVID-19

1.1 Aktívny skrining zamestnancov a ďalších vstupujúcich osôb

CSS uskutočňuje aktívny skrining všetkých zamestnancov, nevyhnutných návštevníkov a kohokoľvek iného, kto vchádza do CSS na COVID-19, s výnimkou pohotovostných záchranárov, ktorým by sa v núdzových situáciách mal povoliť vstup bez detekčnej kontroly. Do CSS **nemôžu** vstúpiť osoby:

- ktoré sú podozrivými alebo potvrdenými prípadmi ochorenia COVID-19,
- s pozitívnou cestovateľskou anamnézou,
- ktoré boli v kontakte s osobami s pozitívnou cestovateľskou anamnézou,

Centrum sociálnych služieb Clementia
Ličartovce 287
082 03

- ktoré boli v kontakte s podozrivými a potvrdenými prípadmi ochorenia COVID-19,
- s prejavmi respiračného ochorenia, alebo/aj s horúčkou alebo/aj kašľom alebo/aj dýchavicou.
- Aktívny skrining vstupujúcich osôb prebieha v zmysle aktuálne platnej legislatívy.
- Za aktívny skrining každého zamestnanca zodpovedá vedúci úseku na ktorom zamestnanec pracuje a za ďalšie vstupujúce osoby zodpovedá zamestnanec za ktorou vstupujúca osoba prichádza.
- Skrining zamestnancov zahŕňa dvakrát denne (na začiatku a na konci dňa) skrining symptómov vrátane kontroly teploty.
- Každý, kto má príznaky COVID-19, nemá povolený vstup do CSS, okamžite odchádza do domáceho prostredia, aby sa izoloval.
- Určení zamestnanci preverujú zamestnancov, ktorým bola odporučená izolácia na základe rizika vystavenia (dodržanie dĺžky izolácie a pod.).

1.2 Aktívny skrining všetkých prijímateľov sociálnej služby

CSS vykonáva aktívny skrining všetkých prijímateľov sociálnej služby najmenej dvakrát denne (na začiatku a na konci dňa), alebo podľa potreby, aby sa zistilo, či nemá niekto z prijímateľov sociálnej služby horúčku, kašeľ alebo iné príznaky COVID-19. Prijímatelia sociálnej služby so symptómami (vrátane miernych respiračných symptómov) musia sa izolovať a testovať na COVID-19.

1.3 Manažment nevyhnutných návštev

CSS je návštevníkom uzavreté s výnimkou nevyhnutných návštev. Medzi nevyhnutných návštevníkov patrí osoba vykonávajúca základné podporné služby, (napr. dodávka potravín, údržba a iná zdravotná starostlivosť) alebo osoba navštevujúca veľmi chorého alebo paliatívneho prijímateľa sociálnej služby. Ak je vstup nevyhnutného návštevníka určenou osobu posúdený a akceptovaný, musia sa vykonať nasledujúce kroky:

1. Pri vstupe sa skontroluje jeho stav, vrátane symptómov COVID-19, kontroly telesnej teploty, pričom ak vykazuje niektoré symptómy COVID-19, nesmie vstúpiť.
2. Návštevník môže navštíviť iba jedného prijímateľa sociálnej služby, (veľmi chorého alebo paliatívneho prijímateľa sociálnej služby) ktorého má v úmysle navštíviť.
3. Návštevník musí mať pri návšteve prijímateľa sociálnej služby, ktorý nemá COVID-19, rúško.

1.4 Obmedzenie pracovných miest

CSS obmedzuje počet pracovných miest, na ktorých zamestnanci pracujú, aby sa minimalizovalo potenciálne riziko vystavenia prijímateľov sociálnej služby, pôsobeniu COVID-19. Dodávky potravín a produktov sa sústreďujú na určené miesto a pred vstupom osôb, ktoré doručujú potraviny do CSS (ak je vstup nevyhnutný) sa vykonáva ich aktívny

Centrum sociálnych služieb Clementia
Ličartovce 287
082 03

skrining (pozri vyššie). V prípade potreby sa vyčlenení personál, ktorý bude pracovať buď s chorými alebo s prijímateľmi sociálnej služby v dobrom zdravotnom stave.

Iné rizikové opatrenia:

- Zvýšená frekvencia čistenia sa odporúča pre často dotýkané povrchy vrátane vozíkov a iného mobilného zariadenia v rámci celého objektu.
- Zamestnanci, ktorí boli v kontakte s vysokým rizikom vystavenia sa COVID-19 bez vhodného OOP sa musia sami izolovať počas 14 dní.
- Testovanie v prípade prepuknutia infekcie. Odber materiálu na vykonanie diagnostiky COVID-19 sa musí vykonávať u každého prijímateľa sociálnej služby so symptómami, u zamestnancov, prijímateľov sociálnej služby, ktorí sú alebo boli v priamom a tzv. úzkom kontakte s prijímateľom sociálnej služby alebo zamestnancom s pozitívnym testom na COVID-19 alebo sú tzv. úzkym kontaktom alebo vysoko-exponovaným zamestnancom starajúcim sa o prijímateľov sociálnej služby v karanténe pre suspektný alebo potvrdený výskyt ochorenia COVID-19.
- Prijem nových prijímateľov sociálnej služby bude povolený až po zániku ohniska infekcie.
- Ak sú prijímatelia sociálnej služby prechodne doma, pri svojich rodinných príslušníkoch, môžu byť znovu prijatí až po zániku ohniska infekcie.
- Posúdenie a zabezpečenie pripravenosti CSS na COVID-19 prebieha v súčinnosti s úradom verejného zdravotníctva, pri aktualizácii opatrení na prípravu CSS na prepuknutie choroby COVID-19.

CSS realizuje ďalšie opatrenia potrebné na vylúčenie rizika ďalšieho šírenia infekcie COVID-19, pričom sa riadi:

- a) aktuálnym Záväzným postupom pre poskytovateľov sociálnych služieb v súvislosti s nebezpečenstvom šírenia infekcie spôsobenej koronavírusom (COVID-19, SARS-CoV) <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/mzsr-mpsvr-sr-socialne-sluzby.pdf>
- b) opatreniami v dokumente Aktualizované odporúčania na používanie osobných ochranných prostriedkov pri sociálnej starostlivosti o osoby so suspektnou alebo potvrdenou COVID-19 https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/socialnesluzby/mpsvr-socialne-sluzby-oop-opatrenia-covid-19_v2-0_29-03-2020.pdf

a ďalšími aktuálnymi nariadeniami, opatreniami, odporúčaniami na stránkach MZ SR, MPaSVSR a ÚVZ.

Centrum sociálnych služieb Clementia
Ličartovce 287
082 03

1.5 Organizácia karantény vnútri CSS

- CSS má pripravený a podľa potreby bude realizovať Plán zriadenia izolačných izieb, resp. „červených zón“, kam nesmú vstúpiť nepovolané osoby a na ktoré sa vzťahuje špecifický bariérový režim.
- CSS disponuje dostatočnou rezervou a organizuje priebežne primerané dopĺňanie OOP.
- Zamestnanci musia používať minimálne ochranné a kvapôčkové bezpečnostné opatrenia pre všetky interakcie s podozrivými, predpokladanými alebo potvrdenými pacientmi COVID-19. Bezpečnostné opatrenia týkajúce sa kontaktu a kvapiek zahŕňajú rukavice, čiapky, tvárové štíty alebo ochranné okuliare, plášte, respirátory FFP2, chirurgické / ochranné rúška a návleky na obuv.
- Personál v prípade potreby bude izolovať osobitne, teda na osobitných izolačných izbách prijímateľov sociálnej služby s potvrdeným prípadom (na základe testovania a lekárskeho vyjadrenia) a osobitne prijímateľov so suspektným ochorením (napr. len na základe symptómov).
- Izolačné izby budú zreteľne označené:
 - Izolačná izba pre ošetrovanie prijímateľov sociálnej služby s potvrdeným och. COVID-19, vstup nepovolaným osobám bez ochranných pomôcok prísne zakázaný,
 - Izolačná izba pre ošetrovanie prijímateľov sociálnej služby s podozrením na och. COVID-19, vstup nepovolaným osobám bez ochranných pomôcok prísne zakázaný.
- Ak je to možné, CSS v rámci zmeny organizuje starostlivosť takým spôsobom, aby určil personál pre 3 typy izieb z hľadiska (rizika) prítomnosti ochorenia COVID:
 - 1) potvrdené prípady/izolačná izba/určený personál vybavený OPP pohybujúci sa výlučne v určenej, dobre vetrateľnej izbe s vlastným WC, umývadlom/najprísnejší HER,
 - 2) podozrivé prípady/určený personál vybavený OPP pohybujúci sa výlučne v dobre vetrateľnej izbe s vlastným WC, umývadlom/prísnejší HER,
 - 3) nepotvrdené a nepodozrivé prípady/nie je nutnosť izolácie/zvýšený HER.
- CSS realizuje dezinfekciu podľa usmernenia vedúcich úsekov.
- CSS podľa potreby plní opatrenia v súvislosti s používaním, manipuláciou, údržbou a likvidáciou OPP a iných pomôcok.
- CSS podľa potreby plní protiinfekčné opatrenia v súvislosti s manipuláciou s bielizňou.
- CSS podľa potreby realizuje plán bezpečnej komunikácie a spolupráce tímu pri zabezpečovaní starostlivosti o prijímateľoch sociálnych služieb v izolačných izbách (odovzdávanie informácií, liekov, pomôcok a pod.).

Centrum sociálnych služieb Clementia
Ličartovce 287
082 03

2. ZNÍŽENIE NÁSLEDKOV OCHORENIA, ZMIERNENIE UTRPENIA prijímateľov sociálnej služby, ktorí sú potvrdenými alebo podozrivými z ochorenia COVID-19

- Presun do nemocnice by sa mal zväžiť, len u tých prijímateľov sociálnej služby, ktorých stav si to vyžaduje, na základe odporúčania lekára a po porade s príbuznými a pri zohľadnení predchádzajúceho zdravotného stavu a princípoch paliatívnej starostlivosti.
- Personál vo zvýšenej miere monitoruje a dokumentuje zdravotný stav prijímateľa sociálnej služby.
- Personál plní ordinácie lekára a všetky činnosti dokumentuje v dokumentácii prijímateľa sociálnej služby takým spôsobom, aby bola zachovaná kontinuita starostlivosti pri výmenách personálu (*dôležité informácie v oblasti diagnózy, liečby, opatrení v rámci prípadu*).
- Personál vedie záznam výsledkov meraní vitálnych funkcií (VF), telesnej teploty (TT), tlaku krvi (TK), pulzu (P), frekvencie dýchania (fD) podľa ordinácie lekára, najmenej však trikrát denne, ráno, na obed a večer.
- V prípade, že personál zmeria vitálne funkcie, ktoré sa odchyľujú od normálnych hodnôt kontaktuje lekára a postupuje v súlade s jeho pokynmi.

Horúčka	Zavedenie merania a záznamu TT a ďalších VF
(TT nad 38 °C)	Podávanie antipyretík (liekov na zníženie TT) podľa ordinácie lekára. Zabezpečenie primeranej hydratácie, pri dodržaní denného príjmu tekutín podľa ordinácie lekára. Pri neustupujúcich ťažkostiach, resp. zhoršovaní zdravotného stavu kontaktovať lekára.
Dýchavica (sťažené dýchanie)	Uloženie prijímateľa sociálnej služby do zvýšenej polohy. Podávanie liekov podľa ordinácie lekára. Zabezpečenie primeranej hydratácie, pri dodržaní denného príjmu tekutín podľa ordinácie lekára.
Kašeľ	Uloženie prijímateľa sociálnej služby do zvýšenej polohy. Podávanie liekov podľa ordinácie lekára. Zabezpečenie primeranej hydratácie, pri dodržaní denného príjmu tekutín podľa ordinácie lekára.
Ak lekár ordinuje infúziu, hypodermoklýzu*, venóznú liečbu, odbery krvi, podanie kyslíka alebo podávanie injekcií, tieto úkony môže realizovať iba sestra. V CSS tieto úkony nerealizuje sestra z toho dôvodu bude CSS kontaktovať ADOS/Mobilný Hospic.	
Pozn. *Hypodermoklýza – podkožné podávanie infúzií	

Centrum sociálnych služieb Clementia
Ličartovce 287
082 03

3. ZVLÁDNUTIE EFEKTÍVNEHO MANAŽMENTU USPOKOJOVANIA POTRIEB A NÁROKOV NA STAROSTLIVOSŤ U VŠETKÝCH PRIJÍMATEĽOV SOCIÁLNEJ SLUŽBY

Nedostatok (kvalifikovaného) personálu – krízová metodika

- CSS v tomto prípade **uloží povinnosť výkonu práce** zamestnancom na základe núdzového stavu (v zmysle aktuálne platnej legislatívy).
- CSS zváži modifikáciu organizovania zmien:
 - dĺžka zmeny (napr. z pôvodných 7,5 h na 11,5 h),
 - vedenie zmien (najmenej jeden skúsený zamestnanec s dobrými organizačnými schopnosťami),
 - personálna štruktúra (dočasné modifikovanie PPC vzhľadom na priority zabezpečovania starostlivosti).
- CSS komunikuje vo veci zabezpečenia personálu s regionálnym krízovým štábom/samosprávou.
- CSS v spolupráci s rodinnými príslušníkmi prijímateľov sociálnej služby preverí možnosť dočasnej rodinnej opaterky v rodinnom prostredí s podporou ADOS/Mobilného hospicu, pri dodržaní ochrany prijímateľa sociálnej služby pred rizikom umiestnenia do rizikového prostredia.
- CSS požiada ADOS/Mobilný hospic o pomoc pri zabezpečení vybraných úkonov starostlivosti v zariadení.
- CSS komunikuje o možnosti pomoci zo strany rodinných príslušníkov v CSS po primeranom zaškolení, vedení a dodržaní nariadení hygienicko-epidemiologického režimu zo strany CSS.
- CSS komunikuje možnosti komunitnej pomoci (Červený kríž, dobrovoľníci, študenti). Táto pomoc je možná po primeranom zaškolení, vedení a dodržaní nariadení hygienicko-epidemiologického režimu zo strany CSS.
- CSS pri organizácii činností prechodne upúšťa od činností, ktoré je možné prechodne neposkytovať, resp. ich neposkytovanie, prijímateľa sociálnej služby bezprostredne neohrozí na živote, či zdraví (napr. sociálne aktivity, plány rozvoja).
- Cieľom starostlivosti je realizovať alebo zabezpečiť nevyhnutné činnosti pre zlepšenie, stabilizáciu zdravotného stavu a zníženie utrpenia prijímateľa sociálnej služby pri využití dostupných personálnych zdrojov, spolupráci s lekármi, sestrami ADOS/Mobilným hospicom a inými odborníkmi.

Centrum sociálnych služieb Clementia
Ličartovce 287
082 03

Krízový stav – schéma priorit pri poskytovaní starostlivosti v prípade nedostatku (kvalifikovaného) personálu

Činnosti	Orientačná tolerancia odkladu vzhľadom na mimoriadnu situáciu
Individuálne činnosti na záchranu života (poskytnutie prvej pomoci/privolanie záchranky)	žiadna tolerancia, potrebné konať bezodkladne
Podanie jedla diabetikom	najviac 30 minút od podania inzulínu
Individuálne opatrenia na zníženie horúčky nad 38 °C	30 minút
Tlmenie bolesti	15 minút – 60 minút v závislosti od intenzity bolesti
Podanie inzulínu diabetikom liečených inzulínom	60 minút
Podanie antibiotík (ATB) v stanovenom intervale, resp. s čo najkratším oneskorením	60 minút
Sledovanie vitálnych funkcií u rizikových prijímateľov sociálnej služby	60 minút
Zabezpečenie hydratácie prijímateľov sociálnej služby vylúčením dehydratácie	2-3 hodiny (ak nie je indikovaná zvýšená hydratácia)
Polohovanie prijímateľov sociálnej služby rizikových z hľadiska vzniku preležanín	60 minút – 4 hodiny v závislosti od stupňa rizika ich vzniku
Zabezpečenie výživy	2-3 hodiny (ak klient nie je diabetik)
Hygiena, Ošetrovanie rán	V mimoriadnej situácii znesie aj dňový odklad, ak nie je prítomné znečistenie stolicou, močom

Personál zabezpečí zvýšenú pozornosť, primeranú lekársku starostlivosť a včasnú pomoc prijímateľom sociálnej služby:

- so zmenou vedomia a orientácie (v zmysle zhoršenia),
- s nepokojom, so sklonom k agresivite,
- s novovzniknutými príznakmi infekcie (horúčka, kašeľ, zvracanie, hnačka),
- s novými bolesťami,

Centrum sociálnych služieb Clementia
Ličartovce 287
082 03

- s novovzniknutými alebo zhoršenými opuchmi,
- s vracaním, nevoľnosťou, bolesťami brucha,
- s rizikom epileptického záchvatu,
- s rizikom pádu, úrazu,
- s novovzniknutým závažným úrazom (podozrenie na zlomeninu, pridružené krvácanie, otvorená zlomenina),
- s prejavmi krvácania (vrátane krvácania do moču/stolice),
- umierajúcim prijímateľom sociálnej služby,
- iným zhoršením zdravotného/psychického stavu.

Doplňujúce pokyny pre starostlivosť o zdravie prijímateľov sociálnej služby v CSS

Meranie VF

- TT sestra/poverený personál meria u každého prijímateľa sociálnej služby najmenej jedenkrát denne.
- TK / P / D sestra/poverený personál meria u každého prijímateľa sociálnej služby najmenej jedenkrát týždenne.
- Sestra/poverený personál zodpovedá za aktualizáciu zoznamu prijímateľov sociálnej služby, u ktorých je potrebné merať VF častejšie ako jedenkrát týždenne, čo špecifikuje priamo v zozname na základe vyjadrenia lekára počas lekárskej vizity, konzultácie, informácii zo zdravotnej dokumentácie, pri prijíme, resp. vlastného uváženia.
- V prípade patologických odchýlok v nameraných hodnotách (položkách) personál bezodkladne informuje a ďalšiu starostlivosť konzultuje s lekárom, resp. postupuje na základe jeho pokynov.

Podávanie liečiv

- Podávanie, dávkovanie liekov a kontrolu expirácie liekov realizuje podľa možnosti sestra.
- Ak sestra nie je prítomná, lieky sú podávané opatrovateľom podľa najaktuálnejšej ordinácie lekára pri dodržaní času, dávky a spôsobu podávania liečiva. Svojevoľné podávanie liekov, ktoré nepredpísal lekár, môže znamenať hrozbu v podobe vážnych zdravotných komplikácií.
- Lieky sa podávajú ráno, na obed a večer podľa ordinácie lekára, ak lekár neurčí inak.
- O podaní liekov sa vykoná záznam.
- Pri dávkovaní a podávaní liečiv je potrebná dvojité kontrola.
- Zvýšená pozornosť sa venuje sile lieku, je nevyhnutné všimnúť si informáciu o sile lieku (zvyčajne v miligramoch), z dôvodu že mnohé liečivá majú rovnaký názov ale rozdielnu silu.
- Liečivá sa nikdy nenechávajú bez dozoru. Liečivá majú byť bezpečne uložené v uzamykateľnej skrinke.

Centrum sociálnych služieb Clementia
Ličartovce 287
082 03

- Prijímateľom sociálnej služby sa nepodávajú lieky po uplynutí doby expirácie na obale liečiva.
- Ak je to potrebné, lieky pred podaním sa rozdrvia pri použití mažiarika alebo drviča na lieky.
- Na zapitie lieku ponúkžeme prijímateľovi sociálnej služby dostatok tekutín. Vhodná je voda alebo čaj.
- Personál sa stále bezprostredne po podaní presvedčí, či prijímateľ sociálnej služby liek užil.
- Personál sleduje účinky liekov, pri podozrení na nežiaduce účinky okamžite kontaktuje lekára.
- V prípade ťažšej formy alergie (opuch, pokles tlaku krvi, sťažené dýchanie) okamžite kontaktuje záchranú službu.

Preväzy rán

- Preväzy rán realizuje podľa možnosti sestra, v prípade jej neprítomnosti je možné využiť služby ADOS.
- Pri ošetrovaní rán sa dodržiavajú pravidlá prísnej hygieny.
- Vhodné je vypláchnutie dezinfekčným roztokom a sterilné prekrytie rany.
- Krytie musí byť zabezpečené fixáciou.
- Ranu je potrebné chrániť pred mechanickým tlakom.

Špecifiká prístupu k pospávajúcim pacientom a pacientom, ktorí nedokážu zmeniť polohu.

Vážne riziko aspirácie zvratkov či potravy je prítomné u všetkých prijímateľov sociálnej služby, ktorí nedokážu zmeniť polohu z akýchkoľvek dôvodov.

- Personál priebežne vykonáva opatrenia k trvalému zabezpečeniu bezpečnej polohy so zvýšenou hornou časťou tela, predovšetkým po podaní stravy.

Zoznam skratiek	
ADOS	Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti
ATB	antibiotiká
CRP	C – reactive protein / C – reaktívny protein
D	dych
GP	glykemický profil
HER	hygienicko epidemiologický režim
OOP	osobné ochranné pomôcky
P	pulz
PPČ	popis pracovnej činnosti
PRM	posúdenie rizika na mieste
TK	tlak krvi
TT	telesná teplota
VF	vitálne funkcie

Zdroj:

<https://www.employment.gov.sk/sk/koronavirus-pracovna-socialna-oblast/socialne-sluzby/>

1. Prílohou tohto Krízového plánu je „Plán postupov jednotlivých krokov pri rizikových situáciách spojených s ochorením COVID-19“